

**PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN
SOVELTAMISESTA YKSITTÄISTAPAUKSESSA UPM Solar Oy:n
Haukkasuon aurinkovoimalahankkeeseen, Kouvola**

HANKE

Haukkasuon aurinkovoimalahanke, Kouvola

HANKKEESTA VASTAAVA

UPM Solar Oy, Alvar Aallon katu 1, 00100 Helsinki, yhteyshenkilö
martin.sjowall@etha-consultancy.com

ASIAN VIREILLETULO

UPM Solar Oy on 6.6.2024 pyytänyt Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus) päätöstä, edellyttäkö suunnitteilla oleva aurinkovoimalahanke Haukkasuolla Kouvolan kaupungissa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettely). Yhtiö on täydentänyt pyyntöään 17.10.2024.

HANKKEESTA VASTAAVAN TOIMITTAMAT TIEDOT

Hankkeen kuvaus ja sijainti

UPM Solar Oy suunnittelee teollisen mittaluokan aurinkovoimalaitoksen rakentamista 650 hehtaarin alueelle Haukkasuolle entiselle turvetuotantoalueelle Kouvolaan. Haukkasuo sijaitsee noin 8 kilometriä Kouvolan keskustasta itään.

Haukkasuolla on ollut turvetuotantoa jo 1930-luvulta lähtien. Alueelle on rakennettu vuosien varrella paloaltaita, laskeutusaltaita ja selkeytysajia, sarkaojia, eristysojia ja kerääjäajia, jotta turpeenotto alueella olisi mahdollista. Viimeisimmät lupapäätökset ovat Haukkasuon keskiosalle (2020) ja pohjoisosalle (2022). Alueen ympäristöluvan mukainen tuotantopinta-ala on pienentynyt merkittävästi viime vuosina. Tuotantokunnossa olevaa aluetta on ympäristöluvan mukaan 79,4 hehtaaria ja tuotantoalueen pinta-ala on enintään 111 hehtaaria auma-alueineen (Aluehallintovirasto 2019). Turvetuotanto hankealueella on päättynyt kesällä 2024.

Hankealuetta ympäröi suurimmaksi osaksi metsät. Pinnanmuodoiltaan maasto on tasaista ja alue on kokonaan ojitettu. Aikaisemmin turvetuotantokäytössä olleilla alueilla harjoitetaan tällä hetkellä paikoin rehun viljelyä.

Hanke sisältää varsinaisten paneelien lisäksi myös kaiken muun energiantuotantoon tarvittavan, kuten sähkönsiirtoon tarvittavat rakennelmat. Hankealueelle suunnitellaan alustavasti sijoitettavan myös akkuvarasto. Aurinkovoimaloiden akkujärjestelmät tasoittavat aurinkoenergian tuotannon vaihtelua varastoimalla huipputuotantotuntien aikana tuotettua ylimääräistä sähköä sekä tarjoamalla sitä saataville suuren kysynnän aikana tai kun auringonvaloa ei ole saatavilla. Tämä on oleellista energian tuotannon integroimisessa sähköverkkoon, sillä se parantaa verkon vakautta ja luotettavuutta.

Rakentaminen ja liittäminen sähköverkkoon

Aurinkokennot suojataan lasilevyillä, ja ne kiinnitetään metallisiin tukirakenteisiin. Paneeliliniat ovat maa-asenteiset ja toteutetaan joko kiinteinä tai kääntyvinä moduuleina. Aurinkopaneelit asennetaan riveihin, joiden välinen etäisyys määritellään mallinnusmenetelmin paneelirivien keskinäisen varjostusvaikutuksen minimoimiseksi ja tuotannon tehostamiseksi. Paneelilinioiden pituudeksi arvioidaan tässä vaiheessa suunnittelua n. 36 metriä ja korkeudeksi 5 metriä. Paneelilaitteistojen perustaminen ja tuenta toteutetaan todennäköisimmin pääasiallisesti paaluin ja/tai elementtiperustuksin. Paalutukset ovat metallisia ja asennetaan joko lyömällä tai ruuvaamalla. Betoniset perustukset ovat joko maan pinnalle asennettavia elementtejä tai maahan routarajan alapuolelle kaivettavia perustuksia. Aurinkopaneelit kuljetetaan hankealueelle osissa ja kootaan valmiiksi sijoituspaikalla. Aurinkopaneelien lopullinen toteutustapa ja koko täsmentyy tarkemmassa suunnittelussa.

Paneelirivit kytketään vaihtosuuntaajiin, joissa aurinkokennojen tuottama tasasähkö muunnetaan vaihtosähköksi. Lisäksi paneelialueille sijoitetaan muuntamoita, joissa jännite nostetaan ennen kytkemistä voimalan sähköasemaan. Paneelialueet aidataan riista-aidalla. Tuotantolaitoksen rakennustekniset ominaisuudet tarkentuvat suunnittelun edetessä ja myöhemmin tullaan hankkeelle toteuttamaan tarpeen mukaan asema- ja/tai rakennuspiirros.

Hankkeen elinkaareksi on arvioitu noin 40 vuotta. Mikäli aurinkoenergian tuotantoalueen toimintaa ei jatketa, tekniset rakenteet poistetaan ja alue vapautuu muuta maankäyttöä varten. Alue on ennallistettavissa nykyistä vastaavaan tilaan toiminnan lakkauttamisen jälkeen tai alue voidaan esimerkiksi metsittää.

Hankkeen sähkönsiirto toteutetaan hankealueen läheisyyteen rakennettavalla 400 kilovoltin kytkinasemalla. Sisäverkon kaapelit tuodaan muuntamoilta aurinkovoimalan läheisyydessä sijaitsevaan sähköasemaan, jossa jännite nostetaan 400 kV:n ja liitetään Fingridin verkkoon. Sähkörakennelmien tarkempi sijainti alueella määräytyy luonto- ja maaperätutkimusten valmistuttua sekä suunnittelu- ja lupaprosessin edetessä.

YMPÄRISTÖN NYKYTILA JA HANKKEESTA VASTAAVAN ARVIO YMPÄRISTÖVAIKUTUKSISTA SEKÄ ESITYS NIIDEN LIEVENTÄMISTOIMISTA

Kaavoitus ja maankäyttö

Kymenlaakson maakuntakaava 2040 alue on merkitty turvetuotantoalueeksi (EOt). Maakuntakaavan suunnittelumääräykset eivät ole ristiriidassa aurinkovoiman rakentamisen kanssa. Maakuntakaavan suunnittelumääräysten mukaisesti suunnittelussa otetaan huomioon vesistöjen tila sekä tulvaherkkyys, muinaisjäännökset ja Natura 2000-verkosto.

Hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole yleis-, asema- tai ranta-asemakaavoja. Lähin asemakaavoitettu alue on Utin asemanseudun kaavoitettu alue noin 700 metriä hankealueen pohjoispuolella. Alue on kaavoitettu 1970 ja -80-luvulla. Kouvolan keskeisen kaupunkialueen osayleiskaava (hyväksytty 16.11.2015) sijoittuu lähimmillään noin 3,6 kilometrin etäisyydelle hankealueen länsipuolelle. Etelä-Valkealan rantayleiskaava (hyväksytty 11.12.2000) sijoittuu noin kolme kilometriä hankealueen pohjoispuolelle.

Hankkeesta on käyty keskustelua Kouvolan kaupungin kanssa ja hankkeen kaavoitusaloite on hyväksytty teknisen lautakunnan kokouksessa 30.5.2024. Tämän jälkeen on allekirjoitettu kaavoitussopimus Kouvolan kaupungin ja UPM Solarin välillä.

FCG on tehnyt syksyllä 2023 Kymenlaakson liiton toimeksiannosta selvityksen Kymenlaakson Vetylaakso-innovaatioalustan investointien edistämisestä aluesuunnittelun keinoin. Selvityksessä on tarkasteltu myös aurinkovoima-alueiden sijoittamista. Selvityksessä turvetuotantoalueet on tunnistettu potentiaalisiksi alueiksi ja ne on pisteytetty alueanalyysissä korkeimmalle, sillä syrjäisillä alueilla sijaitsevat turvetuotantoalueet eivät häiritse maisemakuvassa ja niille johtaa usein hyvä tiestö.

Hankkeen elinkaareksi arvioidaan 40 vuotta, jonka jälkeen aluetta voidaan hyödyntää edelleen paneelikenttänä tai vaihtoehtoisesti alue voidaan ennallistaa esimerkiksi metsittämällä. Aurinkovoimaloiden perustukset poistetaan voimassa olevien viranomaismääräysten tai soveltuvan lain puitteissa. Hankealue palautetaan tilaan, jonka voimassa oleva lainsäädäntö, viranomaismääräykset ja purkamiseen myönnetty luvat ennallistamisesta määräävät ja poistettava aurinkovoimala kierrätetään voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Maaperä

Entisen turvetuotantoalueen maalaji on pääosin turvetta. Turvekerros on paikoin ohut ja turvetuotannon suhteen loppumaisillaan. Hankealueen pohjoisosassa ja pienirajaisilla kalliomaata. Tarkemmat maaperätutkimukset tehdään ennen rakentamisen aloitusta ja alueella suoritetaan perustamistapa-arviointi.

Hankealueen kallioperä koostuu rapakivigraniitin erilaisista muunnoksista ja alue kuuluu laajaan Viipurin rapakivimassiiviin.

Hankealueen läheisyydessä ei sijaitse arvokkaita tuuli- tai rantakerrostumia, kivikoita tai kallioalueita.

Hankealue sijaitsee Litorinarajan yläpuolella eikä hankealueella esiinny happamia sulfaattimaita. Lähimmät happamat sulfaattimaat sijaitsevat noin 13 kilometrin päässä hankealueelta etelään ja siellä happamien sulfaattimaiden esiintymisen todennäköisyys on arvioitu pieneksi tai hyvin pieneksi.

Tiestön, sähköaseman ja paneelikenttien perustusten rakentaminen vaikuttavat alueen maaperän tilaan pistemäisesti ja viivamaisesti, mutta kokonaisuutena arvioiden melko vähän ja vaikutukset ajoittuvat lähinnä rakennusvaiheeseen. Rakentamisvaiheessa toteutetaan vähäisessä määrin maankaivuutöitä, maamassojen siirtoa ja suurten kivien murskaamista siltä osin, kun tiestön tai paneelialueiden rakentaminen sitä edellyttävät. Hankkeeseen ei rakennusvaiheessa liity purkujätteen tai haitallisten maamassojen käsittelyä ja rakentamisajan päästöt maaperään ehkäistään normaalisti käytössä olevien työtapojen avulla.

Rakennusvaiheessa arvioidaan hankkeen vaikutukset maanperään ja -käyttöön kohtalaisiksi, mutta vaikutukset kuitenkin vähentyvät merkittävästi rakennusvaiheen päätyttyä. Rakennusvaiheen arvioitu kesto on noin 12–18 kk ja tämän jälkeen vaikutukset maankäyttöön ja maaperään arvioidaan pieniksi.

Vesistöt, pinta- ja pohjavedet

Hankealue kuuluu Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueeseen, Summajoen päävesistöalueeseen (13) (toisen jakovaiheen valuma-alue) ja kolmannen jakovaiheen vesistöalue on Summajoen alaosan valuma-alue (13.01).

Hankealueen vedet johdetaan Kiikunjokeen, joka johtaa edelleen Saveronjokeen, joka sijaitsee lähimmillään 3,7 kilometrin päässä lounaassa. Turvetuotanto on kuormittanut Summanjokea huomattavasti. Joessa on havaittu esimerkiksi happamuuspiikkejä. Summanjoen ekologinen tila on arvioitu välttäväksi (Vesikartta 2024).

Lähin pohjavesialue (Utti, 0590906) sijaitsee noin 1,1 kilometrin päässä hankealueen pohjoispuolella. Hankkeella ei ole vaikutusta tähän reilun etäisyyden vuoksi. Hankealue ei myöskään kuulu tulvariskialueeseen. Lähin tulvariskialue on Kymijoen alaosa, 12 kilometriä lounaaseen Haukkasuolta.

Hankealue ei sijaitse tulvariskialueilla eikä siellä ole tarvetta puuston kaadolle, joten valunnan ei odoteta lisääntyvän hankkeen seurauksena. Paneelit luovat kuitenkin alueelle osittain vettä läpäisemättömän pinnan ja sadanta kohdistuu paneelien vaikutuksesta kapeammalle kaistalle, paneelien etureunan alapuolelle. Tämä aiheuttaa voimakkaamman pintavirtauksen nykytilanteeseen verrattuna kasvattaen pintaeroosion riskiä. Hulevesien hallinnassa tullaan käyttämään alueella jo olevia ojia ja viivytysaltaita. Alueella olevia sarkaojia joudutaan tasaamaan paneelikenttien rakentamista varten, joten muita olemassa olevia viivästyksrakenteita tullaan laajentamaan. Viivytysaltaat toimivat selkeytysaltaiden tapaan, jolloin virtaama lieventyy ja vedet puhdistuvat

valuman aikana sekä vesistöihin päätyvä kiintoaines vähenee merkittävästi. Turvetuotannon lakattua kasvillisuus alkaa hiljalleen palaamaan alueelle. Kasvit puhdistavat hulevesiä biologisesti ja vähentävät eroosion määrää. Näistä syistä voidaankin arvioida, että vesistöpäästöt ovat huomattavasti pienempiä kuin turvetuotannon aikana. Swecon alueelle tekemä hulevesiselvitys on kokonaisuudessaan päätöspyynnön liitteenä.

Hankkeen edetessä ja suunnittelussa huomioidaan myös ympäristölupien mukaiset turvetuotannon jälkihoitotoimenpiteet ja niiden mahdollisuus toteutua. Kouvolan kaupunki edellyttää vesistövaikutusten selvittämistä myös alueen osayleiskaavoituksen yhteydessä.

Perusratkaisut ja pintarakenteet valitaan niin, että vaikutukset vesitaseeseen minimoituvat. Perusratkaisut suunnitellaan yksityiskohtaisemmin geoteknisten ja topografisten ominaisuuksien ja maaperän laadun tarkentuessa, mutta todennäköisimmin perusratkaisut toteutetaan paalutuksella. Hankealueen tiestön rakentamisen yhteydessä ei ole tarvetta massanvaihdolle, mikä vähentää vesistövaikutuksia merkittävästi. Aurinkopaneelleissa, niihin liittyvissä rakenteissa ja sähköjärjestelmissä ei käytetä ympäristölle haitallisia nesteitä tai öljyjä. Vesakontorjuntaa, jota on mahdollisesti tarve tehdä pienissä määrin, suoritetaan niittämällä tai laiduntamalla, jolloin ei ole tarvetta käyttää lannoitetta tai torjunta-aineita.

Hankkeella on vähäisiä vaikutuksia vesistöihin ja pintavesiin. Hankkeella ei ole vaikutuksia pohjaveteen.

Luonto, kasvillisuus ja eläimistö

Hankealue on kokonaan turvesuota, joten hankealueella ei ole tarvetta puustonkaadolle. Mahdolliset raivaukset kohdistuvat ainoastaan pienissä määrin ojan reunusten vesakkoon.

Hankkeella ei nähdä olevan vaikutuksia suurpetoihin, sillä havainnot alueelta ovat vähäisiä eikä alue sijaitse susireviirillä. Hankkeen luontoselvitykset tehdään kevään, kesän ja syksyn 2024 aikana ja muiden selvitysten ohessa havainnoidaan myös suurpetoja.

Hankealueelle ja sen ympäristöön noin kymmenen kilometrin säteelle on tehty aineistopyyntö Suomen lajitietokeskukseen. Kasveista, matelijoista, sammakkoeläimistä, sienistä ja nisäkkäistä on pyydetty 10.10.2023 aineistotiedot Suomen lajitietokeskuksesta 20 vuoden ajalta ja haku on sisältänyt seuraavat uhanalaisuusluokat: äärimmäisen uhanalaiset, erittäin uhanalaiset, vaarantuneet ja silmällä pidettävät. Kasveista, matelijoista, sammakkoeläimistä, sienistä ja nisäkkäistä ei hankealueen läheisyydessä kuitenkaan ollut havaintoja.

Linnuista on pyydetty Suomen lajitietokeskuksesta tiedot 20 vuoden ajalta pöllölinnuille, päiväpetolinnuille, kaakkurille ja metsolle (10.10.2023, tunniste 19004). Hankealueen ympärillä, lähimmillään noin 300 metrin päässä hankealueen länsipuolella, on tehty helmipöllöhavaintoja. Helmipöllö on rauhoitettu ja uhanalaisuusluokitukseltaan silmälläpidettävä. Hankealueen eteläpuolella, lähimmillään noin 850 metrin etäisyydellä hankealueesta,

on tehty hiirihaukkahavaintoja. Hiirihaukka on uhanalaisuusluokituksestaan vaarantunut. Hankealueen eteläpuolella, lähimmillään noin 850 metrin etäisyydellä hankealueesta, on tehty kanahaukkahavaintoja. Kanahaukka on silmälläpidettävä laji, joka pesii ja saalistaa metsissä. Hankealueen lounaispuolella, lähimmillään noin kilometrin etäisyydellä hankealueesta, on tehty varpuspöllöhavaintoja. Varpuspöllö on uhanalaisuusluokituksestaan vaarantunut. Lisäksi hankealueen ympärillä on havaintoja sinisuohaukoista- ja mehiläishaukoista (noin 2,8 kilometrin etäisyydellä) ja huuhkajasta (4,5 km etäisyydellä).

Hankealueen länsi- ja eteläpuolella hankealueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee valtakunnallisesti tärkeitä (FINIBA) ja maakunnallisesti tärkeitä (MAALI) lintualueita (Kuva 3-5). Nämä ovat osittain päällekkäisiä. FINIBA-alueista lähimpiä ovat Alajalansuo hankealueen länsipuolella ja Haukkasuo hankealueen eteläpuolella. Hankealueen länsipuolella, hieman etäämmällä sijaitsee myös Rautakorpi-Raitvierinen-Aittomäki (noin kilometri hankealueesta) ja pohjoispuolella Lappalanjärvi-Haukkajärvi (noin kolme kilometriä hankealueesta).

MAALI-alueista lähimpänä ovat Alajalansuo länsipuolella ja Havukka-Haukkasuo eteläpuolella. Lisäksi hankealueen eteläpuolella noin kahden kilometrin päässä sijaitsee Hietakankaanniemen MAALI-alue. Birdlifen tuottamien lintujen päämuuttoreittitietojen mukaan osuu hankealue tundrahanhen, valkoposkihanhen ja metsähanhen syysmuuttoreiteille.

Hankealueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee tärkeitä lintualueita ja hankkeella arvioidaan olevan vähäistä vaikutusta linnustoon. Paneeleiden matalan korkeuden vuoksi voidaan lintujen törmäysriski niihin arvioida pieneksi. Aurinkokennot sisältävät myös heijastamattoman pinnoitteen, joka päästää auringonvalon läpi piikennoon, mutta vähentää heijastuksia ja voi näin vähentää lintujen törmäysriskiä (Visser et al. 2019). Viimeaikaisissa tutkimuksissa on myös havaittu, että linnut käyttävät aurinkopaneelialueita levähdyspaikkana ja alueelta löytyy helpommin heille ravintoa paneelien alapuolen ollessa lumeton talviaikaan. Tutkimusten mukaan tällaisilla havainnoilla nähdään olevan positiivisia vaikutuksia lintujen biodiversiteettiin.

Edellä esitetyt Suomen lajitietokeskuksen, LUKE:n ja Birdlifen tiedot toimivat tärkeinä suuntaa antavina tietoina esisuunnitteluvaiheessa. Nämä tiedot eivät kuitenkaan kerro lajiston kokonaistilannetta hankealueella ja siksi on tärkeää täydentää näitä tietoja luontoselvityksillä. Hankkeeseen on tilattu luontoselvitykset toteutettaviksi maastokaudella 2024 Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:ltä. Hankealueen lisäksi luontoselvitykset toteutetaan Kiikunsuo-Haukkasuo välisen maakaapelireitin varrelta. Enviro suorittaa hankealueella seuraavat selvitykset: Lintujen kevät- ja syysmuuttoselvitys, sisältäen levähtävien lintujen seurannan, pesimälinnustoselvitys, pöllöselvitys, pesivien petolintujen selvitys, metsäkanalintujen soidintaikkaselvitys, suurpetoselvitys, viitasammakko-, lepakko- ja liito-oravaselvitys, kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys, sisältäen huomionarvoiset putkilokasvit, sudenkorentoselvitys, kirjojerkkoperhosselvitys (tehdään

elokuussa 2024, mikäli alkukesän luonto- ja kasvillisuus selvityksissä ilmenee, että alue on kirjoverkkoperhoselle suotuisaa elinympäristöä). Lisäksi tehdään arvio, esiintyykö läheisillä Natura-alueilla esiintyville uhanalaisille lajeille sopivaa elinympäristöä (mikäli elinympäristö todetaan sopivaksi, tehdään lajistosiselvitys)

Muita niin kutsuttuja direktiivilajeja kuin yllä olevassa listassa mainittuja huomioidaan myös selvityksiä tehtäessä. Lisäksi Enviro tekee NATURA-tarvearvioinnin Alajalansuo-Hangassuo-Haukkasuo-Pilkkakorvenmäen (SACFI0401006) alueesta. Arvioinnin tuloksena syntyy johtopäätös hankkeen suhteesta luonnonsuojelulain säädöksiin.

Luontoselvitysraportit valmistuvat syksyn 2024 aikana, mutta Enviro on saattanut alustavat tulokset luontoselvityksistä tietoon. Alustavien tulosten perusteella he toteavat, että direktiivin sudenkorennoista ei ole tehty hankealueella havaintoja eikä alueella ole todettu tähän mennessä olevan erityistä merkitystä lintujen syys- tai kevätkuuton aikaisena lepäilyalueena. Pesivistä linnuista alueella on tehty havaintoja Punaisen kirjan lajeista haapanasta (VU), pensastaskusta (VU), pajusirkusta (VU) ja viherpeiposta (VU) sekä silmällä pidettävistä lajeista ruokokerttusesta, kiurusta, pensaskertusta, punavarpusesta, taivaanvuohesta, västäräkistä, kuovista, harakasta, lirosta sekä valkoviklosta. Teeren soidinpaikka on havaittu hankealueen pohjoisosassa. Ilveksestä on tullut yksi havainto riistakameraan hankealueelta, muista suurpedoista ei ole tehty havaintoja. Liito-oravasta ei ole tehty havaintoja. Viitasammakkoa on havaittu hankealueen pohjoisosassa laskeutusaltaissa. Perhoslajistoa koskevassa selvityksessä on tunnistettu, että Alajalansuolla esiintyy uhanalaisia suoperhoslajeja, mutta selvitysalueelta ei havaittu elinympäristöjä, joita voisi pitää tärkeinä elinympäristöinä uhanalaiselle perhoslajistolle eikä havaintoja ole tehty. Myöskään yleisemmälle suoperhoslajistolle alueella ei ole tällä hetkellä olennaista merkitystä. Lepakkoselvitys on vielä kesken ja aineistoa ei ole analysoitu. Kaikkien edellä mainittujen selvitysten tulokset tullaan esittelemään kaavoitusprosessin aikana ja samalla arvioidaan hankkeen mahdollisia vaikutuksia niihin. Myös teknisessä jatkosuunnittelussa huomioidaan selvitysten tulokset ja esimerkiksi paneeleiden ja muuntajien sijoittelussa huomioidaan alueen eliöstö, mahdolliset pesäpaikat sekä arvokohteet. Paneelialueet tullaan aitaamaan, mikä rajoittaa suurempien eläinten kulkua alueella. Aita on suuriaukkoista riista-aitaa, mistä pienemmät eläimet pääsevät kulkemaan läpi. Alueen aitaaminen osioittain on myös mahdollista, jolloin isommatkin eläimet pääsevät kulkemaan hankealueen lävitse. Tällä voidaan turvata alueen mahdollisia olemassa olevia ekologisia yhteyksiä. Alueittain aitaamisesta esitetään jatkosuunnittelussa kuvia ja vaihtoehtoja pohditaan muun muassa luontoselvitysten tulosten perusteella.

Uusien teiden tarve alueella on vähäinen, sillä jo olemassa olevaa laajaa tiestöä pystytään hyödyntämään. Uusien huolto- ja pelastusteiden rakentamisesta aiheutuu tilapäistä rasitetta luonnolle pääasiassa työmaakoneiden äänistä ja liikenteestä. Tämä rasitus pyritään minimoimaan muun muassa optimaalisen rakennusajankohdan valitsemisella. Aurinkopaneelien valmistuksessa ei käytetä vaarallisia aineita RoHS-direktiivin mukaisesti (Direktiivi 2012/19/EU), mikä vähentää luonnon kuormittumista hankkeen takia. Hankkeen vaikutus

luontoon arvioidaan pieneksi. Hankkeen suunnittelussa otetaan huomioon eläinlajit ja kasvillisuus, ja hankkeen toiminnassa pyritään ympäristöystävällisyyteen. Näillä toimin saadaan vaikutukset luontoon minimoitua kohtalaisista pieniksi.

Hankealueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee Natura 2000 -alue (SAC). Alajalansuo-Hangassuo-Haukkasuo-Pilkkakorvenmäki. Kyseinen Natura-alue koostuu neljästä erillisestä osasta, joista Alajalansuo sijaitsee hankealueen länsipuolella ja Haukkasuo hankealueen eteläpuolella. Karhunsuo - Hietakankaanniemi Natura 2000 -alue sijaitsee noin 3,3 kilometriä hankealueen itäpuolella.

Hankealueen välittömässä läheisyydessä on myös luonnonsuojelualueita. Näistä lähimmät Halla-Sippolan Metso (Yksityismaiden luonnonsuojelualue, YSA), Metsämäki (YSA) sekä Seppälän luonnonsuojelualue (Määräaikainen rauhoitusalue) sijoittuvat lähimpien Natura-alueiden väliselle alueelle.

Hankkeella arvioidaan olevan vähäisiä vaikutuksia luonnonsuojelu- ja Natura-alueisiin. Arviota tarkennetaan luontoselvitysten valmistuttua.

Ilmasto ja luonnonvarojen hyödyntäminen

Hanke edesauttaa merkittävästi uusiutumiskykyistä ja omavaraista energiahuoltoa. Tällä hetkellä voidaan arvioida, että esimerkiksi 250 hehtaarin kokoisella turvesuolla syntyy päästöjä noin 2500 tonnia CO₂ekv. vuodessa. Rakentamalla alueelle aurinkovoimaa, sähköntuotannon päästöt pienenevät vuositasona noin 14700 tonnia CO₂ekv. Aurinkosähkö on myös melutonta ja saasteetonta, ja siten se edesauttaa terveellisen ympäristön säilymistä energiantuotannosta huolimatta. Edellä esitettyjen valtakunnallisten ja maakuntatason tavoitteiden lisäksi hanke edesauttaa useita kansainvälisiä strategioita ja tavoitteita energia- ja ilmastotavoitteisiin liittyen, kuten EU:n tavoiteohjelmia Green Deal ja Fit for 55 sekä kansainvälistä Pariisin ilmastopöytäkirjaa.

Suoveden pinnan nosto on tehokas tapa vähentää turvemaiden päästöjä. Turpeen ollessa pinnan alla hapettomissa oloissa se ei pääse hajoamaan. Hankkeessa tutkitaan veden pinnan noston mahdollisuuksia ja sitä pidetään tavoitteena. Pinnan noston yksi toteuttamismahdollisuus on säätösalaajituksen käyttöönotto.

Hankkeen rakentamiseen liittyvä luonnonvarojen käyttö ei ole niin suurta, että se vaikeuttaisi tulevien sukupolvien mahdollisuuksia käyttää vastaavia luonnonvaroja. Paneeleista ei synny vaarallista jätettä ja aurinkopuiston toiminnan loppuessa kaikki materiaalit kierrätetään tai vaihtoehtoisesti uusiokäytetään esimerkiksi aurinkopaneeleiden pienasennuksiin. Tähän velvoittaa myös Euroopan unionin WEEE-direktiivi (Waste of Electrical and Electronic Equipment), joka on koskenut myös aurinkopaneeleita vuodesta 2014 alkaen. WEEE-direktiivissä säädetään tuottajat vastaamaan tuotteidensa keräämisestä, käsittelystä, kierrätyksestä ja uudelleen hyödyntämisen järjestämisestä sekä rahoituksesta elinkaaren lopussa tarkoituksenaan ehkäistä sähkö- ja elektroniikkalaiteromun muodostuminen ja parantaa materiaalien uudelleenkäyttöä. Myös POP-asetus (Regulation of Persistent Organic

Pollutant) vähentää haitallisten ja pysyvästi orgaanisten yhdisteiden käyttöä aurinkopaneelirakenteissa ja sitä kautta ympäristön vahingoittamista. Aurinkopaneelien kierrätys on jo tällä hetkellä mahdollista 95 prosenttisesti, ja lisää uusia innovaatioita kierrätyksen saralla tutkitaan ja kehitetään jatkuvasti lisää. Voidaankin olettaa, että tämän hankkeen paneelien tullessa arvioidun käyttöiän päähän (40 vuotta) on kierrätysprosentti tätäkin suurempi. Esimerkiksi Ranskassa on toiminnassa jo kolme aurinkopaneelien kierrätykseen keskittyntä laitosta. Paneelikomponenteista piikidekennojen kierrättäminen on vaativin ja haastavin vaihe. Prosessissa tavoitteena on erottaa pii ja muut arvokkaat metalliosat toisistaan ja ottaa ne talteen joko mekaanisesti, kemiallisesti tai termisen käsittelyn avulla. Termisessä käsittelyssä piikennoja kuumennetaan korkeassa lämpötilassa, minkä seurauksena pii, lasi ja metallit voidaan erotella mekaanisesti toisistaan. Erottamisen jälkeen materiaalit jaetaan uudelleen kierrätettäväksi omina jakeinaan. Kemiallisessa käsittelyssä komponentit erotetaan toisistaan käyttämällä liuotinta ja kemiallista reaktiota, jonka jälkeen jäljelle jäävä pii, lasi ja metallit voidaan erotella manuaalisesti ja kierrättää erikseen. Kemiallisen käsittelyn jälkeen piitä voidaan hyödyntää uudelleen aurinkopaneelien valmistusprosessissa.

Aurinkopaneelien suosion kasvu viime vuosina on luonut painetta perustaa paneelien keskittynyt kierrätyslaitos myös Pohjoismaihin. Alustavasti sijoituspaikaksi on suunniteltu Ruotsia tai Tanskaa, minne paneelit myös Suomesta kuljetettaisiin kierrätettäväksi. Työllistämisen lisäksi tuottavat kierrätyslaitokset merkittävää taloudellista hyötyä materiaalien uusiokäytön kautta. Suomessa ei ole vielä muodostunut selkeää tapaa aurinkopaneelien kierrätykselle, mutta käytön lisääntymisen myötä muuttuu niiden kierrätys myös koko ajan ammattimaisempaan suuntaan ja Euroopassa käytössä olevien mallien hyödyntäminen on mahdollista myös täällä.

Hankkeen vaikutus ilmastoon on positiivinen ja luonnonvaroihin vähäinen.

Liikenne

Hankealueelle johtaa hyväkuntoinen olemassa oleva tieverkosto ja alueelle kulku tapahtuu hankealueen itäpuolelta Saverontieltä (tiennumero 3751) tai Saverontieltä hankealueen eteläpuolella itään erkautuvalta Haukkasuontieltä. Saverontieltä ja Haukkasuontieltä erkanevat hankealueelle useita pienempiä teitä. Tätä verkostoa pitkin pystytään hoitamaan paneelientilalle suuntautuva rakennusaikainen liikenne ilman muutoksia tieverkkoon tai uusien yhteyksien rakentamista. Hankealueen sisälle suunnitellaan ja toteutetaan huoltotieverkosto, jota hyödynnetään myös rakentamisen aikana ja esimerkiksi aurinkopaneelien perustuksia pyritään rakentamaan sitä mukaa, kun tarvittavat yhteydet rakentamiskoille ovat valmiina. Paneelientilalle rakennettavat huoltotiet rakennetaan olemassa olevan tieverkon jatkoksi ja olemassa olevaa tieverkkoa mahdollisimman pitkälle hyödyntäen. Uudet tiet rakennetaan mahdollisimman kevytrakenteisina soraa ja hiekkaa käyttäen. Teiden rakentamisen yhteydessä asennetaan tarvittavat kaapelit ja niiden suojaputket teiden reuna-alueille. Huoltotiet toimivat tarvittaessa myös pelastustiestä ja niiden rakentamisessa noudatetaan pelastusviranomaisten ohjeistuksia.

Paneeleista ei tule liikennettä häiritsevää häikäisyä ja vaikutukset liikenteeseen pyritään minimoimaan jatkosuunnittelussa, esimerkiksi sopivan rakentamisajankohdan suunnittelulla ja kuljetusten optimoimisella. Hankkeella on vähäisiä, pääosin rakentamis- ja purkamisvaiheeseen ajoittuvia, vaikutuksia tieliikenteeseen.

Rakentamisen yhteydessä liikennemelu alueella tulee hetkellisesti kasvamaan, mutta se rajoittuu hankealueelle ja sinne johtaville teille. Hankealueen ympärillä on useaan suuntaan laajoja metsäalueita, jotka vaimentavat liikenteen aiheuttamaa melua.

Tuotannossa ollessa ei alueelle suuntaudu liikennettä juurikaan, satunnaisia huolto- ja ylläpitotöitä lukuun ottamatta sillä tuotantolaitoksen on suunniteltu toimivan jatkuvatoimisesti ja etävalvottuna. Aurinkosähköjärjestelmän huollontarve on myös erittäin vähäinen, pääosin selvittää vuositarkastuksilla.

Utin lentokenttä sekä jääkäriyrykmentti sijaitsevat noin 2,5 kilometrin päässä Haukkasuosta. Aurinkopaneelientien vaikutuksista näihin toimintoihin on aloitettu keskustelut Puolustusvoimien ja Finavian sekä Fintrafficin kanssa.

Maisema ja kulttuuriympäristö

Hankealueelta eikä sen välittömästä läheisyydestä ole tehty muinaisjäännöslöytöjä. Lähimmät muinaisjäännösalueet (kiinteä muinaisjäännös, Utti ja muu kulttuuriperintökohde, Ranta-Utti) sijoittuvat 1,8 kilometrin päähän hankealueen pohjoispuolella. Muut muinaisjäännökset sijoittuvat tätä etäämmälle hankealueesta. Lähin valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö kohde on Utin linnake ja varuskunta 1,8 kilometrin päässä hankealueesta pohjoiseen.

Hankkeella ei nähdä olevan vaikutuksia kulttuuriympäristöön tai muinaisjäännöksiin, sillä niitä ei ole tiedossa hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä. Noin 1,8 kilometrin päässä sijaitseviin valtakunnallisesti arvokkaisiin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin ei hankkeella ole vaikutuksia reilun etäisyyden vuoksi, sillä paneelit eivät myöskään tule näkymään näille alueille asti. Hankealueella on tehty kevään ja kesän 2024 aikana arkeologinen inventointi Museoviraston toimesta. Inventoinnin raportti on päätöspyynnön liitteenä.

Inventoinnissa ei löytynyt arkeologisia löydöksiä hankealueelta. Inventoinnissa mukana ollut sähkönsiirtoreitti ei ole osoittautunut tarkemman suunnitellun jälkeen ajankohtaiseksi, vaan sähköasemaa suunnitellaan hankealueelle tai sen läheisyyteen, jolloin pidemmälle reitille ei ole tarvetta. Mikäli hankkeen rakennusvaiheessa kuitenkin löytyisi arkeologisia löydöksiä, huomioidaan ne asianmukaisin tavoin ja ohjeistuksin.

Mahdollisesti merkittävin ympäristövaikutus aurinkovoimahankeilla liittyy maiseman muutokseen. Etha on tehnyt hankkeelle näkyvyysalueanalyysin, jonka perusteella vaikutuksia voidaan arvioida

ja lieventämiskeinoja kohdentaa tarkemmin. Näkyvyysanalyysin karttakuvan perusteella voidaan todeta paneelien näkyvän vain hyvin rajatulle alueelle. Näkyvyyteen vaikuttaa muun muassa matala asennuskorkeus; arvioitu asennuskorkeus paneeleille on etureunasta matalimmillaan 0,7 m päässä maanpinnasta ja takareunasta korkeimmillaan 3,8 m maanpinnasta, riippuen asennuskulmasta (tarkentuu tuotantolaskelmien perusteella myöhemmin). Suurin näkyvyys kohdistuu hankealueen eteläisellä puolella olevalle turvetuotantoalueelle. Asuintaloille paneelit eivät tule näkymään. Maisemavaikutus aurinkovoimahankkeella on paikallinen ja pieni.

Muutokset maisemaan ovat myös ainakin osittain palautuvia ja ennallistettavissa, sillä esimerkiksi puustoa tai muuta kasvillisuutta ei poisteta pysyvästi. Alueen ympäristössä on kuitenkin runsaasti metsäisiä alueita, mitkä luovat visuaalista estettä paneelikenttiin nähden. Hankkeen aurinkopaneelien ympärille on mahdollista jättää paikoin metsäraja antamaan visuaalista peitteisyyttä ja rakentamisvaiheen muilla metsänhoitotoimenpiteillä voidaan vähentää rakentamisesta aiheutuvia maisemanmuutoksia entisestään. Verrattuna esimerkiksi merkittävästi korkeampiin maatuulivoimaloihin on vaikutus maisemaan aurinkovoimahankkeilla lyhytkantoisempi.

Sähkönsiirto pystytään todennäköisemmin toteuttamaan hankealueelle sijoitettavalla sähköasemalla ja lyhyellä liitynnällä maakaapelilla ja siitä ei aiheudu juurikaan vaikutuksia maisemaan.

Melu

Aurinkovoimalasta ei aiheudu melua ja tärinää, huoltotöitä, rakennus- tai purkuvaihetta lukuun ottamatta. Rakennus- ja purkuvaiheen sekä huoltotöiden melu on lyhytaikaista ja paikallista. Vaihtosuuntaajista sekä muuntajista kuuluu lähietäisyydeltä vähäistä surinantapaista ääntä, mikä on pahimmillaan verrattavissa kannettavan tietokoneen tuulettimeen. Vaihtosuuntaajat ja muuntajat sijaitsevat aidatun paneelikentän sisällä, mikä pitää äänen lähimpänä asuvien ja liikkuvien kuuloetäisyyden ulkopuolella. Muuten hankkeesta ei aiheudu elinkaarensa aikana ääni- tai meluhaittoja.

Ihmisten elinolot, viihtyvyys ja elinkeinot

Hankealueen itä- ja pohjoispuolella, etenkin Saverontien ja Haukkasuontien varrella, on vakituista asutusta. Hankealueen kaakkoispuolella yli 500 metrin etäisyydellä sijaitsee vapaa-ajan asunto ja lisäksi noin kilometrin etäisyydellä hankealueen länsipuolella sijaitsee toinen vapaa-ajan asunto. Hankealueen pohjoispuolella Utissa noin 500 metrin - kilometrin etäisyydellä hankealueesta on tiheämpää asutusta. Tämän lisäksi vakituisia asuinrakennuksia on keskittynyt Saveroon hankealueen kaakkoispuolelle.

Lipas-tietokannan mukaan alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole ulkoilureittejä tai liikuntapaikkoja. Lähimmät ulkoliikuntapaikat ovat Utin valaistu kuntopolku ja Tyrrin ampumaurheilukeskus ja Utin urheilukenttä, jotka sijaitsevat Utissa yli 1,5 kilometrin etäisyydellä hankealueesta. Hanke ei aiheuta vaikutuksia virkistysmahdollisuuksiin.

Kouvolan kaupungin julkaiseman suuren mittakaavan aurinkovoimaloiden sijoittamista koskevan ohjeistuksen mukaan aurinkovoimaloiden lähivaikutusalue on 250 metrin etäisyys voimalan rakenteista. Tällä vyöhykkeellä sijaitsevat asuinrakennuspaikat tulee tunnistaa ja analysoida osana voimalan lupahakemusta.

Lähtökohtaisesti lähivaikutusalueella sijaitsevien asuinrakennuspaikkojen suojaamiseksi on suunniteltava maisemavaikutusten lieventämistoimia. Haukkasuoilla 250 metrin etäisyydellä on 4 vakituista asuntoa. Lieventämistoimista keskustellaan yhdessä kaupungin ja asukkaiden kanssa. Tässä vaiheessa voidaan kuitenkin jo sanoa, että paneelien näkyvyys näille asunnoille on lähes olematon runsaasta Haukkasuon aluetta ympäröivästä kasvillisuudesta ja puustosta johtuen.

Onnettomuudet

Aurinkosähköjärjestelmät ovat lähtökohtaisesti hyvin turvallisia, mutta niihin kohdistuu teoreettinen tulipaloriski. Sähköasema tulee sijaitsemaan hiekkapintaisella alueella, jolloin mahdollisen tulipalon leviäminen siitä on erittäin epätodennäköistä. Maastopaloriski paneelikenttien sisällä on olemassa, minkä vuoksi alueen paloturvallisuus- ja pelastussuunnittelu tehdään huolella paikallisen pelastusviranomaisen ohjeiden mukaisesti. Mahdollisten sähköiskujen aiheuttamat vaarat ihmisille minimoidaan varoituskyltein ja paneelialueet tullaan myös turvallisuussyistä aitaamaan riista-aidalla. Paneelikentät ja sähköasemat sijaitsevat myös etäällä asuinrakennuksista, joten mahdollisen palon leviäminen asutukseen asti on hyvin pieni. Paneelirivistöjen väliin jätettävä tila ja ympäristömahdollisuus mahdollistaa huolto- ja pelastusajoneuvojen liikkumisen alueella tarvittaessa. Palon leviämisen riskiä lisäävä aluskasvillisuus niitetään säännöllisesti. Aluetta ympäröivät sora- tai hiekkatiet rajoittavat myös osaltaan mahdollisen maastopalon leviämistä.

Aurinkoenergian tuotannosta ei ole todettu aiheutuvan sähköistä häiriövaikutusta lentokenttien järjestelmien käyttämillä taajuuksilla (Uudenmaan liitto 2021). Aurinkopaneelikenttien heijastuksesta ei myöskään nähdä aiheutuvan haittaa lentoliikenteelle eikä aurinkovoimala merkittävästi muuta heijastavan ympäristön kokonaisuutta. Heijastusta ja sen myötä häikäisevän vaikutuksen todennäköisyyttä voidaan ehkäistä käyttämällä voimalan aurinkopaneeleissa heijastusta vaimentavaa pinnoitetta. Myös lentokentille on sijoitettu aurinkopaneeleita, mikä kertoo niiden riskien pienuudesta lentoliikenteelle (esim. Helsinki-Vantaan lentokenttä; Finavia 2019)

Turvallisuuteen liittyvät riskit arvioidaan kokonaisuutena pieniksi.

Yhteisvaikutukset muiden olemassa olevien hankkeiden kanssa

Hankealueen läheisyyteen ei sijoitu olemassa olevia aurinko- tai tuulivoimahankkeita. Lähin suunnitteella oleva hanke Kiikunsuon aurinkovoimahanke (noin 159 hehtaaria) sijoittuu Haukkasuon koillispuolelle lähimmillään 2,6 kilometrin etäisyydelle.

ASIAN KÄSITTELY

Viranomaisten kuuleminen

YVA-lain 13§:n mukaan ennen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamista yksittäistapauksessa koskevan päätöksen tekemistä on arviointimenettelyn tarpeesta kuultava asianomaisia viranomaisia, ellei tämä ole ilmeisen tarpeetonta. ELY-keskus pyysi asiasta lausunnot Kouvolan kaupungilta, Kouvolan kaupungin ympäristöpalvelulta, Kymenlaakson museolta, Kymenlaakson liitolta, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta, Väylävirastolta, Liikenne- ja viestintä virastolta, Etelä-Suomen AVI:lta, Kymenlaakson pelastuslaitokselta, Suomen metsäkeskukselta, Kymenlaakson hyvinvointialueelta, Kaakkois-Suomen riistakeskukselta ja Metsähallitukselta.

Kouvolan kaupungin ympäristöpalvelu

Kouvolan kaupungin ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomainen toteaa, että hankkeesta ei aiheudu sellaisia merkittäviä vaikutuksia ympäristöllisiin tai terveydellisiin olosuhteisiin, että YVA-menettely hankkeessa olisi tarpeen.

Kouvolan kaupungin tekninen lautakunta

Kouvolan kaupungilla ei ole vaatimuksia YVA-menettelyn käynnistämisestä. Asia on Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen harkittavissa. Mikäli hankkeen myötä päädytään käynnistämään YVA-menettely, voidaan YVA-menettelyn aineistoja ja tuloksia hyödyntää myös hankkeen yleiskaavoituksessa.

Kymenlaakson liitto

Teollisen mittakaavan aurinkovoimaloihin liittyviä aluevarauksia tai suunnittelumääräyksiä ei sisälly Kymenlaakson maakuntakaavaan 2040. Kymenlaakson ns. Vetylaakso selvityksessä (Kymenlaakson Vetylaakso-innovaatioalustan investointien edistämistä aluesuunnittelun keinoin) on kartoitettu maakunnan aurinkovoimatuotannon potentiaalia. Selvityksessä tunnistettiin useita entisiä tai turvetuotannosta poistuvia alueita potentiaalisiksi aurinkovoimalan kehittämiskohteiksi.

Haukkasuo ja Kiikunsuo tunnistettiin aurinkovoiman tuotannolle parhaiten soveltuviksi.

Aurinkovoimaloiden rakentaminen entisille turvetuotantoalueille tukee maakuntaohjelman hiilineutraaliustavoitteita, sekä Kymenlaakson maakuntakaavan 2040 tavoitteita luoda edellytyksiä hyvälle elin- ja toimintaympäristölle ja sitä kautta vahvistaa Kymenlaakson kilpailukykyä ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Maakuntakaavalla kehitetään sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristön kannalta vastuullista yhdyskuntarakennetta sekä tuetaan luonnonvarojen kestävää käyttöä. Lisäksi aurinkovoiman rakentaminen entisille turvetuotantoalueille on Kymenlaakson oikeudenmukaisen siirtymän (JTF) toimeenpano-ohjelman yksi tavoite.

Kymenlaakson liitto on aloittanut uuden vaihemaakuntakaavatyön, Elinvoimainen ja sopeutuva Kymenlaakso. Tässä yhteydessä tarkastellaan mm. energiamurrokseen liittyviä teemoja, ml. uusiutuva energia.

Haukkasuon ja Kiikunsuon hankealueet ovat kumpikin Kymenlaakson maakuntakaavassa 2040 merkitty turvetuotantoalueiksi (EOT). Turvetuotantoalueen suunnittelumääräyksen mukaan *turvetuotantoalueiden käyttöönoton suunnittelussa on otettava huomioon tuotantoalueiden yhteisvaikutus vesistöihin, turvetuotannon osuus kokonaiskuormituksesta sekä tuotantopinta-alan poistumat.*

Haukkasuon EOT-alue rajautuu länsi- ja eteläpuolella neljästä osasta koostuvaan luonnonsuojelualueeseen, Haukkasuon pohjois- ja eteläosan suojelualueet. Merkinnöistä kaksi läntisintä rajautuvat suoraan Haukkasuon EOT-alueeseen. Eteläiset osat eivät rajaudu suoraan EOT-alueeseen, mutta ovat sen välittömässä läheisyydessä. Luonnonsuojelualueen suunnittelumääräyksen mukaan *luonnonsuojelualueiksi osoitetuille alueille tai kohteille ei saa suorittaa toimenpiteitä, jotka vaarantavat tai heikentävät niitä luonto- tai ympäristöarvoja, joiden perusteella alueesta on muodostettu luonnonsuojelualue tai tavoitteena on perustaa sellainen.*

Kaksi suurinta edellä mainituista luonnonsuojelualueista ovat Natura 2000 -verkostoon kuuluvat Alajalansuo-Hangassuo-Haukkasuo-Pilkkakorvenmäki. Koko maakuntakaavaa koskevan suunnittelumääräyksen mukaan *alueiden käyttöä suunniteltaessa on huolehdittava siitä, että toiminta ei yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa aiheuta Natura 2000 -verkostoon kuuluvalla tai valtioneuvoston verkostoon ehdottamalla alueella sellaisia haitallisia vaikutuksia tai häiriöitä, jotka merkittävästi heikentävät alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon.*

Haukkasuon YVA-tarvearviointipyyntöön mukaan *läheiset Natura-alueet huomioidaan niille tehtävän Natura-tarvearvioinnin kautta. Tarvittaessa toteutetaan Natura-arviointi. Luontoselvitysten yhteydessä tarkastellaan myös Natura-alueille ominaisia lajityyppejä, kuten perhosia.* Kiikunsuon välittömässä läheisyydessä ei ole muita maakuntakaavamerkintöjä. Karhunsuo - Hietakankaanniemen Natura-alue sijaitsee noin 1,9 kilometriä Kiikunsuon eteläpuolella, ja Natura-arviointi aiotaan tehdä myös Kiikunsuon hankkeesta.

YVA-tarvearviointipyyntöissä on lueteltu koko maakuntaa koskevia suunnittelumääräyksiä. Asiakirjoissa mainittujen lisäksi koko maakuntakaavaa koskevista suunnittelumääräyksistä hanketta koskee myös seuraava: *alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee selvittää edellytyksiä uusiutuvaan energiaan perustuvien järjestelmien käyttöön.* Muut hankkeelle olennaiset, koko maakuntakaavaa koskevat suunnittelumääräykset on tunnistettu.

Näistä olennaisia ovat etenkin yllä mainittu Natura-alueita koskeva suunnittelumääräys sekä seuraava: *alueiden käytön yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja yhteiskunnan toimintojen sijoittelussa on erityistä huomiota kiinnitettävä vesien ekologisen tilan*

parantamiseen. Turvemaat ovat merkittävä humuksen ja kiintoaineen lähde, ja niiden vesistöpäästöt vaikuttavat suuresti vesien ekologiseen tilaan.

Kumpikin hankealue kuuluu Summanjoen päävesistöalueeseen. Summanjoki on turvetuotannon kuormittama, joten turvetuotannon päättymisen hankealueilla todennäköisesti edistää Summanjoen tilan kehittymistä parempaan suuntaan. Hankealueiden alapuolisten vesistöjen ekologisen tilan parantamiseksi on tärkeää huomioida hankkeiden jatkosuunnittelun teknisten ratkaisujen valinnassa vesistöjen hyvää tilaa edistävät vaihtoehdot.

Kymenlaakson maakuntaohjelman 2021–2025 tavoitteita ovat innovatiivinen, kestävä ja aktiivinen Kymenlaakso. Kestävä Kymenlaakso -tavoitteeseen sisältyy tavoite olla hiilineutraali maakunta 2035 mennessä. Lisäksi tavoitteita ovat luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja kestävä luonnonvarojen käyttö. Uusiutuvan energian tuotanto edistää maakuntaohjelman tavoitteita. Aurinkoenergian tuotanto on tunnistettu keskeiseksi tavoitteeksi myös Hiilineutraali Kymenlaakso 2.0 -tiekartassa.

Päästövähennysten lisäksi hiilineutraaliuden saavuttaminen edellyttää myös maankäyttösektorin päästöjen vähentämistä. Turvemaat ovat merkittävä maankäyttösektorin päästölähde myös Kymenlaaksossa, joten maakuntaohjelman ja Hiilineutraali Kymenlaakso -tiekartan edistämiseksi olisi tärkeää tukea hiilineutraaliustavoitetta jäännösturpeen hiilivaraston säilyttämisellä.

Kummankin hankkeen osalta tunnistetaan, että pohjaveden pinnan nosto on tehokas tapa vähentää turvemaiden päästöjä turpeen ollessa pinnan alla hapettomissa oloissa, jolloin se ei pääse hajoamaan. Hankkeissa tutkitaan pinnan noston mahdollisuuksia ja pinnan nostoa pidetään tavoitteena. Pinnan noston yksi toteuttamismahdollisuus on sääätösalaoituksen käyttöönotto.

Kymenlaakson liitto katsoo, että pohjaveden pinnannosto on tärkeä väline haitallisten ympäristövaikutusten minimoimiseksi. Kosteaa ja kasvipeitteinen jäännösturpe tukisi myös Kymenlaakson maakuntaohjelman 2021–2025 tavoitetta luonnon monimuotoisuuden vahvistamisesta. Kasvipeitteisyys pidättää humusta ja kiintoainesta, ja siten vähentää kuormitusta alueen alapuolisiin vesistöihin. Kasvipeitteisyys saattaisi myös edistää aurinkovoiman tuotantoalueen luontoarvoja.

Kymenlaakson liitto katsoo, että aurinkovoiman rakentaminen Haukkasuon ja Kiikunsuon alueilla tukee maakuntaohjelman tavoitteita hiilineutraaliudesta. Alueidenkäytön näkökulmasta aurinkovoimarakentaminen soveltuu entisille turvetuotantoalueille.

Kymenlaakson liitto toteaa, että maakunnassa on suunnitteilla lukuisia laajamittaisia aurinkovoimalahankkeita. Tämä asettaa haasteita hankkeiden yhteisvaikutusten arvioimiselle.

Yhteisvaikutusten arviointi tulisi mahdollisuuksien mukaan huomioida maankäytön suunnittelun ja lupaprosessien yhteydessä.

Hankkeiden laajuus on yhteensä yli 800 ha. Ne kuuluvat samaan Summanjoen päävesistöalueeseen, joka on turvetuotannon kuormittama. Teollisen mittaluokan

aurinkoenergian tuotannolle ei toistaiseksi ole määritelty YVA-prosessin aloittamisen kokorajaa. Kymenlaakson liitto katsoo, että varovaisuusperiaatteen ja hankkeiden koon vuoksi on perusteltua soveltaa YVA-menettelyä.

Etelä-Suomen AVI, oikeusturva ja luvat vastuualueen ympäristöterveydenhuoltoyksikkö

Ympäristöterveyden näkökulmasta hankkeesta ei aiheudu sellaisia merkittäviä vaikutuksia ihmisten terveydellisiin olosuhteisiin, että ympäristövaikutusten arviointimenettely hankkeessa olisi tarpeen

Kymenlaakson museo

Haukkasuon ja Kiikunsuon aurinkovoimahankealueilla on suoritettu arkeologinen inventointi toukokuussa 2024, jonka yhteydessä inventoitiin myös alueiden ulkopuolella sijaitseva sähkön-siirto- ja maakaapelireitti (*Inventointiraportti: Kouvola, Utti, Haukkasuon ja Kiikunsuon aurinko-voimahankealueiden ja sähkönsiirtoreitin arkeologinen inventointi 6.-7.5.2024 /Vesa Laulu-maa/Arkeologiset kenttäpalvelut /Museovirasto*).

Inventoinnin yhteydessä ei hankealueilta tavattu muinaismuistolain (285/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäänneksiä tai muita arkeologisia kohteita. Haukkasuon ja Kiikunsuon välisen maakaapelireitin inventointialueen ulkopuolelta löytyi kuitenkin yksi kiinteä muinaisjäänne Kiikunjoki (rekisteritunnus 1000053198), joka on historiallisen ajan tervahauta. Kiikunsuon länsipuolisen sähkönsiirtoreitin inventointialueelta löytyi toinen arkeologinen kohde Pillinkangas (rekisteritunnus 1000053199). Kyseessä on ajoitukseltaan myöhäinen maarakenne, mahdollinen teltanpohja, joka ei ole muinaismuistolain rauhoittama arkeologinen kohde.

Lausuntoaineiston mukaan aurinkovoimahankeista on tehty kaavoitussopimus Kouvolan kaupungin ja UPM Solar Oy:n välillä. Kymenlaakson museon näkemys on, että Haukkasuon ja Kiikunsuon aurinkovoimahankeiden vaikutuksia maisemaan, rakennettuun kulttuuriympäristöön ja arkeologiseen kulttuuriperintöön on mahdollista arvioida kaavoituksen ja hankesuunnittelun yhteydessä. Museo ei näin ollen katso tarpeelliseksi YVA-lain mukaisen arviointimenettelyn soveltamista aurinkovoimahankeissa.

Mikäli aurinkovoimahankeista päätetään kuitenkin käynnistää ympäristövaikutustenarviointi-menettely, pitää museo tärkeänä, että rakennettu kulttuuriympäristö, maisema ja arkeologinen kulttuuriperintö huomioidaan arvioinnin yhteydessä.

Metsähallitus

Aurinkovoimamala-alueiden ympäristövaikutusten laajuus riippuu tarkasteltavasta vaikutuksesta. Rakentamisvaiheessa vaikutukset

kohdistuvat itse hankealueen lisäksi mahdollisesti ulkopuolelle laskeviin vesistöihin kiintoainesmäärien lisääntyessä. Toimintavaiheen alkuvaiheessakin, jolloin kenttäkerros ei ole vielä uudelleen kasvittunut, vesistövaikutuksia voi esiintyä tuotantoalueen eroosiovaikutuksen kautta. Linnustoon voi kohdistua vaikutuksia ainakin elinympäristön häviämisen kautta, tai häiritsevien heijastevaikutusten kautta (Harrison ym. 2017). Paneeleiden heijasteet voivat harhauttaa esimerkiksi vesilintuja laskeutumaan voimala-alueelle. Sekä vesistö- että linnustovaikutusten mahdollisuus ulottuu selvästi hankealueen ulkopuolelle. Linnustovaikutukset voivat olla myös positiivisia, mikäli paneelit tarjoavat suotuisan pesimisympäristön niiden alla. Alueiden aitaaminen vaikuttaa myös suurikokoisten nisäkkäiden, kuten hirvien, liikkumiseen. Puustoa liikkumiseen tarvitseville lajeille, kuten liito-oravalle, voimala-alueesta muodostuu leviämiseste.

Haukkasuon hankealue rajautuu Natura-alueeseen (FI0401006; Alajalansuo-Hangassuo-Haukkasu-Pilkkakorvenmäki, SAC), jonka suojeluperusteisiin kuuluu luontotyyppien lisäksi liito-orava. Natura-alueisiin kohdistuvat vaikutukset tullaan arvioimaan vähintään Natura-arvioinnin tarpeellisuutta selvitettyä. Natura-alueen suojeluperusteena ei ole lintulajeja, mutta alueella tiedetään pesivän useita huomionarvoisia suolajeja. On huomattava, että Natura-aluetta koskevat lintutiedot perustuvat pääosin 1990-luvulla tehtyihin linjalaskentoihin. Linnuston tiedetään muuttuneen eräiden lajien levinneisyysmuutosten vuoksi, joten vaikutusarviointia varten tarvittaisiin tuoretta tietoa sekä pesivästä että muutonaikaisesta lintulajistosta. Haukkasuon läheisyydessä ja osittain Natura-alueella sijaitsee linnuille tärkeitä elinympäristöjä, jotka on tunnistettu maakunnallisesti (MAALI) mutta osin myös valtakunnallisesti merkittäviksi alueiksi (FINIBA). Erityisesti Alajalansuolla pesii suolintulajeja, joista osa on uhanalaisia. Pesimälajiston lisäksi alueen arvoa lisää sen merkitys muutonaikaisena levähdysalueena. Lintudirektiivin I liitteen lajeista esimerkiksi kurki käyttää aluetta syysmuuton aikana (Parkko ym. 2015). MAALI-alueiden nimeämisen perusteena on ollut 2010-luvun alussa tehdyt linnustoselvitykset sekä aiemmat havainnot, joten tältäkin osin linnustotiedot eivät ole ajan tasalla.

Aurinkovoimala-alueiden vaikutukset vieressä sijaitseville luonnonsuojelualueille ja niiden lajistolle ovat mahdollisia, mutta niiden merkittävyyttä on vaikea arvioida, koska aiheesta on toistaiseksi hyvin vähän tutkimustuloksia. On toivottavaa, että Haukkasuon linnustollisen arvon vuoksi jatkosuunnittelussa olisi käytössä ajantasaista lajistotietoa erityisesti linnustosta, joka voi muuttua nopeastikin. Muualla Suomessa (esimerkiksi Varsinais-Suomessa) aurinkovoimalahankkeille on tehty YVA-lain mukainen vaikutusarviointi melko alhaisellakin kynnyksellä. Hankkeiden laajuuden, arviointiin liittyvän yleisen varovaisuusperiaatteen ja edellä mainitun ajantasaisen linnustotiedon puutteen vuoksi Metsähallitus katsoo, että Haukkasuon hankkeessa tulisi soveltaa YVA-lain mukaista menettelyä. YVA-lain liitteen 2 mukaan menettelyn soveltamistarvetta arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota luonnonympäristön sietokyvyn osalta Natura 2000 -verkostoon kuuluviin alueisiin. Kiikunsuo on sijaintinsa vuoksi todennäköisesti suojelualueisiin kohdistuvilta vaikutuksiltaan huomattavasti vähäisempi. Kummassakin hankkeessa luonnonsuojelulain 35§ mukainen Natura-arviointi on tarpeen.

Suomen riistakeskus

Suomen riistakeskus pitää uusiutuvan energian hankkeita lähtökohtaisesti positiivisina, mutta hankkeiden vaikutusten arvioinnissa on kuitenkin epävarmuuksia, erityisesti eläinlajien osalta, koska kotimaista tutkimustietoa aiheesta on vähän. Hankkeiden yhteisvaikutukset korostuvat, kun niitä on vireillä useita lähekkäin.

Metsäkanalintujen osalta suositellaan haittojen lieventämistoimia, kuten suojavaoöhykkeiden jättämistä todettujen metson tai teeren soidinpaikkojen ja aurinkopaneelien väliin, sekä rakennustoimien ajoittamista soidinajan ulkopuolelle kesä-helmikuuhun. Kyseisen kaltaisen teollisen kokoluokan aurinkovoimaloista ei ole juurikaan kokemusta Suomessa, eikä yhtenäistä ohjeistusta ole olemassa. Vaikka uusiutuvan energian kehittäminen on perusteltua, aurinkovoimala aiheuttaisi merkittävää ympäristön muutosta ja intensiivistä maankäyttöä, mikä vastaa teollisuusaluetta. Suomen riistakeskus suosittelee aurinkovoiman sijoittamista jo rakennetuille tai luonnontilansa menettäneille alueille. Tässä mielessä turvesuot ovat hyvä tai melko hyvä vaihtoehto. Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan alueella todetulle teeren soidinpaikalle hankkeista seuraa väistämättä negatiivisia vaikutuksia, joiden laajuuteen edellä kuvatuilla toimilla voidaan mahdollisesti vaikuttaa.

Aurinkovoimalan aidatut paneelientät voivat aiheuttaa eläimille haasteita, kuten hirvieläinonnettomuuksia ja törmäysriskejä kanalinnuille sekä hanhille erityisesti niiden muuttoaikana. Suomen riistakeskus katsoo, että suunnittelussa tulee huomioida aitausten vaikutukset eläinten kulkureitteihin ja näiden vaikutus kolaririskiin sekä laatia ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä. Aurinkovoimala vaikeuttaa myös metsästystä, ja Suomen riistakeskus pitää tärkeänä, että metsästysmahdollisuus säilyy. Metsästyksen elämysarvo voi vähentyä alueen ympäristön muutosten myötä.

Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan YVA-menettely alueella on tarpeen, jotta yllä mainitut riistalajeihin ja metsästyksen kohdistuvat vaikutukset pystytään arvioimaan tarkemmin ja suunnittelemaan toimenpiteet, joilla haitalliset vaikutukset pysyvät kohtuullisina.

Väylävirasto

Aurinkovoimalahankkeella saattaa olla vaikutuksia liikenteeseen ja liikenneväyliin erityisesti hankkeen rakentamisvaiheessa. Väylävirasto korostaa, että hankkeen rakentamisesta tai sen toiminnasta ei saa aiheutua vaikutuksia, jotka voisivat heikentää liikenteen sujuvuutta, turvallisuutta tai liikenneväylien kantavuutta. Aurinkovoimalahankkeen suunnittelun aikana on kiinnitettävä huomiota aurinkovoimalan osien varastointiin ja kuljetusreittien selvittämiseen. Erikoiskuljetusluvat myöntää Pirkanmaan ELY-keskus. Väylävirasto muistuttaa, että jos tierakenteiden parannustoimenpiteille tai uusille liittymille todetaan hankkeen seurauksena tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Asian osalta tulee tarvittaessa olla yhteydessä Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueelle. Liittymäluvat maanteille myöntää Pirkanmaan ELY-keskus. Väylävirasto muistuttaa, että kaapeleiden ja

johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42§:ssä ja 42 a §:ssä säädetään. Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet" -ohjeen (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) lisäksi Liikenneviraston 12.10.2018 antamaa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018). Ohjetta tulee noudattaa siinäkin tapauksessa, että uusi johto rakennetaan olemassa olevan johdon rinnalle. Rautatiealueella voimajohtojen rakentaminen tapahtuu lunastusluvalla. Lunastusluvasta lisäksi voimalinjan rakentaminen rautatietä risteävästi vaatii sopimuksen rautatiealueella työskentelystä (ratalaki 36 §). Sopimuksen yhteydessä varmistetaan turvallinen työskentely ja vastuut rautatien risteämissä. Sähköradan ylityksissä tulee olla vapaata tilaa (voimajohdon etäisyys) vähintään 11,5 m + jännitelisä kiskonselästä lukien. Korkeusvaatimus voi olla tätäkin suurempi, mikäli risteävän kohdalla on muita ratateknisiä laitteita. Väylävirasto allekirjoittaa ja hyväksyy sähköradan ylitykset voimajohtojen osalta. Rautatiealueelle sijoitettavien rakennelmien, laitteiden ja johtojen sijoittamisessa on noudatettava Väyläviraston ohjeita. Työskenneltäessä ja liikuttaessa rata-alueella ja myös radan suoja-alueella on tarkistettava aina ratatyöluvan tarve. Rautatiealueella ja myös radan suoja-alueella työskenneltäessä ja liikuttaessa on noudatettava Väyläviraston ohjetta Radanpidon turvallisuusohjeet TURO (Väyläviraston ohjeita 111/2023), ohjetta Valtion rataverkon haltijan osaamis- ja pätevyysvaatimukset (Väyläviraston ohjeita 21/2022) sekä tarvittaessa Sähkötietä ohjeita (Liikenneviraston ohjeita 7/2016). Työn tarvitsemista rautatieliikenteen liikennekatkoista on sovittava erikseen Fintraffic Raide Oy:n liikennesuunnittelun kanssa. Väylävirasto muistuttaa hankealueen kuivatuksen tärkeydestä. Hulevesiä ei voi johtaa teiden tai rautateiden sivuosiin. Hulevesien hallinnan suunnittelussa tulee huomioida valuma-alueen olosuhteet, arvioida muodostuvien hulevesien määrä ja virtaamat, ja nämä huomioon ottaen suunnitella hulevesien kokonaishallinta. Hankkeen toteutus ei saa heikentää liikenneväylien stabiiliteettia. Edellä mainittujen asioiden vuoksi Väylävirasto katsoo, että hankkeen suunnittelussa tulisi harkita ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Jos YVA-menettelyä ei tulla soveltamaan, tulee vaikutukset liikenteeseen ja liikenneväyliin arvioida kuitenkin tarkemmin hankkeen jatkosuunnittelussa.

UPM Energy Oy/UPM Solar Oy:n vastine viranomaisten lausuntoihin

Vesistövaikutuksiin ja vesienhallintaan kiinnitetään huomiota sekä osayleiskaavoituksen ja hankekehityksen että rakentamisen ja tuotannon aikana. Esimerkiksi alueille jo tehtyä hulevesiselvitystä päivitetään ja täydennetään hankkeen edetessä. Lisäksi tutkitaan erilaisia mahdollisuuksia pintaveden nostoon, joilla hillitään kasvihuonepäästöjen syntymistä vanhasta turvealueesta. Pinnanoston osalta on hyvä huomioida, että se saattaa huolimattomasti toteutettuna nostaa turvesuon metaanipäästöjä. Hanketoimija tulee suunnittelussa käyttämään kokonaisharkintaa, jonka tavoitteena on löytää ympäristön kokonaiskuvan kannalta parhaat ratkaisut.

Alueen aitaamista lohkoittain suunnitellaan. Lohkojako tarkentuu tarkemman suunnittelun myötä ja mm. alueelle tehtävien selvitysten perusteella. Myös ekologisten käytävien jättämistä alueelle tutkitaan, mikäli niille tunnistetaan tarve luontoselvitysten ja kaavoitukseen liittyvän vaikutustenarvioinnin perusteella.

Hankealueella on tehty vuonna 2024 lintujen kevät- ja syysmuutonseurantaa sekä petolintu- että pesimälinnust selvityksiä. Saatujen ennakkotietojen perusteella muuttolintujen määrä on ollut alueella melko vähäistä. Tehtyjen luontoselvitysten tulokset saadaan vuoden 2025 alkupuolella ja ne huomioidaan alueen osayleiskaavoitusprosessissa.

Vaikutuksia luontoon ja Natura 2000 - verkoston alueisiin arvioidaan osayleiskaavatyössä sekä Natura-arvioinnin tarveharkinnassa. Laajempi Natura-arviointi ja sen vaatimat selvitykset tehdään, mikäli varovaisuusperiaate huomioiden epäillään, että hankkeella voi olla merkittäviä vaikutuksia Natura-alueisiin.

Rakennustoimien ajoittaminen soidinajan ulkopuolelle on toteutettavissa. Metsäkanalintujen soidinalueisiin pidetään suojavyöhykkeitä, jotka huomioidaan paneelien ja muun rakentamisen suunnittelussa. Suojavyöhykkeiden sijaintia ja laajuutta arvioidaan osayleiskaavaproessin aikana.

Vaikutuksia metsästyksen arvioidaan osayleiskaavaproessin aikana. Paikalliset metsästysseurat ovat hankkeen osallisia, jolloin heillä on mahdollisuus lausua kaavoituksen eri vaiheissa ja heidät kutsutaan hankkeen sidosryhmätilaisuuksiin.

Hankealueella on vuonna 2024 tehty suurpetoselvityksiä, jonka tuloksia hyödynnetään hankkeen suunnittelussa osayleiskaavaproessin aikana. Selvityksiä jatketaan maastokaudella 2025.

Hankkeen rakentamisesta tai toiminnasta ei nähdä aiheutuvan vaikutuksia liikenteen sujuvuudelle, turvallisuudelle tai liikenneväylien kantavuudelle. Hankeomistaja vastaa tierakenteiden mahdollisesti tarvittavista parannustoimenpiteistä. Varastointia ja kuljetusreittejä arvioidaan osayleiskaavaprosessissa. Tarvittaessa luvat haetaan niistä vastaavilta viranomaisilta. Kaavoituksen jälkeen tehdään myös yksityiskohtainen kuljetussuunnitelma. Alustavien tarkastusten perusteella kuljetusreitti ei tule vaatimaan uusia tasoristeyksiä.

Hankealueet tai suunnitellut sähkönsiirtoreitit eivät ylety rautateiden läheisyyteen. Haukkasuo sijaitsee lähimmillään noin 500 m rautatiestä ja Haukkasuo noin 1600 m rautatiestä. Rautatiealueilla työskentelyä koskevat ohjeistukset otetaan kuitenkin huomioon ja tarvittaessa haetaan vaadittuja lupia.

KAAKKOIS-SUOMEN ELY-KESKUKSEN RATKAISU

UPM Solar Oy:n Haukkasuon aurinkovoimahankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017) mukaista arviointimenettelyä.

ELY-keskuksen ratkaisun perustelut

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä edellyttävät sellaiset hankkeet ja niiden muutokset, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVA-laki 3 § 1 mom.). Hankkeet, joihin sovelletaan aina arviointimenettelyä, on määritelty YVA-lain liitteenä 1 olevassa hankeluettelossa. Aurinkovoimahankkeet eivät sisälly hankeluettelo.

Arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 1 momentissa tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Päätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa on sen lisäksi, mitä YVA-lain 3§ 2 momentissa säädetään, otettava huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään YVA-lain liitteessä 2.

Hankkeen ominaisuus, sijainti ja vaikutusten luonne

Haukkasuolle suunniteltu aurinkovoimala on yksi suurimmista Suomeen suunnitteilla olevista teollisen mittakaavan aurinkovoimaloista. Hanke edellyttää laaja-alaista rakentamista ja rakenteiden kuljettamista alueelle. Hankkeen merkittävin haitallinen ympäristövaikutus aiheutuu rakentamisesta ja siihen liittyvästä liikenteestä.

Muutos avoimeen suurelta osin jo kasvipeitteen valtaamaan entiseen turvetuotantoalueeseen on suuri ja pitkäkestoinen, vähintään 40 vuotta ja käytännössä pysyvä. Tietoa Suomeen suunnitteilla olevien suurten aurinkovoimaloiden ympäristövaikutuksista on vielä suhteellisen vähän. Voimalan suuri koko on keskeisin peruste YVA-menettelylle.

Haukkasuon olemassa oleva kuivatus on tarkoitus muuttaa kokonaan. Avoimet ojat korvataan mahdollisesti salaojilla, jolloin ojaston varastotilavuutta ei sellaisenaan voida hyödyntää tulvien tasaamiseen. Hulevesien määrällinen hallinta alueella on perustunut viivytykseen ja haihduntaan. Sarkaojissa on varastoitu huomattavia määriä vesiä, lisäksi tuotantoalueelle on padotettu vettä tarvittaessa. Turpeenottajilta saatujen tietojen perustella ilman pumppausta vesi alkaa muodostaa ”järviä” eli luonnollista purkureittiä alueelta ei ole. Haukkasuon alueen pumppaamot on purettu.

Hanke edellyttää laajan entisen turvetuotantoalueen vesien johtamisen uudelleen järjestelyn, jolla voi olla merkittäviä rakentamisen aikaisia ympäristövaikutuksia alapuoliseen vesistöön. Aurinkovoimalan

perustuksien rakentaminen aiheuttaa eroosiota ja vesistön kuormittumista. Aurinkovoimalan rakentamisen ja vesien johtamisen uudelleen järjestelyn vaikutukset tulee arvioida YVA-menettelyssä.

Hanke rajautuu Natura-alueeseen (FI0401006; Alajalansuo-Hangassuo-Haukkasuo-Pilkkakorvenmäki, SAC). Natura-alueen suojeluperusteena ei ole lintulajeja, mutta alueella tiedetään pesivän useita huomionarvoisia suolajeja. On huomattava, että Natura-aluetta koskevat lintutiedot perustuvat pääosin 1990-luvulla tehtyihin linjalaskentoihin. Linnuston tiedetään muuttuneen eräiden lajien levinneisyysmuutosten vuoksi, joten vaikutusarviointia varten tarvittaisiin tuoretta tietoa sekä pesivästä että muutonaikaisesta lintulajistosta. Haukkasuon läheisyydessä ja osittain Natura-alueella sijaitsee linnuille tärkeitä elinympäristöjä, jotka on tunnistettu maakunnallisesti (MAALI) ja osin myös valtakunnallisesti merkittäviksi alueiksi (FINIBA). Erityisesti Alajalansuolla pesii suolintulajeja, joista osa on uhanalaisia. Pesimälajiston lisäksi alueen arvoa lisää sen merkitys muutonaikaisena levähdysalueena. Lintudirektiivin I liitteen lajeista esimerkiksi kurki käyttää aluetta syysmuuton aikana. MAALI-alueiden nimeämisen perusteena on ollut 2010-luvun alussa tehdyt linnustoselvitykset sekä aiemmat havainnot, joten tältäkin osin linnustotiedot eivät ole ajan tasalla.

Natura-arvioinnin tarpeellisuus ja Natura-alueisiin kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida YVA-menettelyn yhteydessä.

Suomen hiilineutraaliuden saavuttaminen edellyttää myös maankäyttösektorin päästöjen vähentämistä. Turvemaat ovat merkittävä maankäyttösektorin päästölähde myös Kymenlaaksossa, joten maakuntaohjelman ja Hiilineutraali Kymenlaakso -tiekartan edistämiseksi olisi tärkeää tukea hiilineutraaliustavoitetta jäännösturpeen hiilivaraston säilyttämisellä.

Hankekuvauksessa on tunnistettu, että suoveden pinnan nosto on tehokas tapa vähentää turvemaiden päästöjä. Turpeen ollessa veden alla hapettomissa oloissa se ei pääse hajoamaan. Hankkeissa tutkitaan pinnan noston mahdollisuuksia ja sitä pidetään myös tavoitteena. Hankekuvauksen mukaan yksi toteuttamismahdollisuus on säätösalaohituksen käyttöönotto. YVA-menettelyn yhteydessä on selvitettävä, miten alueen kuivatus ja suoveden pinnan korkeuden säätö voidaan toteuttaa, jotta jäännösturpe säilyisi. Suoveden pinnan noston tai säätelyn vaikutus vesistöön kohdistuvaan kuormitukseen on myös selvitettävä YVA-menettelyssä.

Yhteenveto

Tarkasteltaessa hankkeen ominaisuuksia, sijaintia ja luonnetta kokonaisuutena sekä huomioiden erityisesti hankkeen kokoluokka ja rakentamisesta aiheutuvat vaikutukset, hankkeesta todennäköisesti aiheutuu laajuudeltaan tai laadultaan YVA-lain hankeluettelon hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Hankkeeseen on siten tarpeen soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Päätöksessä on huomioitu eri viranomaisten näkemys ympäristövaikutusten arvioinnin tarpeesta.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-laki 252/2017): 3, 11, 12, 13, 31 ja 37 § sekä liitteet 1 ja 2. Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus 277/2017): 1 §.

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaavan muutoksenhakuoikeus

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valituskirjelmä on toimitettava hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa siitä, kun hankkeesta vastaava on saanut tiedon päätöksestä. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä. (YVA-laki 37 § 1 momentti)

Muiden tahojen muutoksenhakuoikeus

Se, jolla on oikeus hakea muutosta hanketta koskevaan lupapäätökseen, saa hakea muutosta tähän päätökseen, jolla on katsottu, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettely ole tarpeen. Muutosta voidaan hakea vasta siinä vaiheessa, kun edellä mainitusta päätöksestä on mahdollisuus valittaa (YVA-laki 37 § 2 momentti).

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Tämä päätös lähetetään hankkeesta vastaavalle ja Kaakkois-Suomen ELY-keskus antaa päätöksen tiedoksi myös julkisella kuulutuksella. Kuulutus ja päätös ovat nähtävillä sähköisesti Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen internetsivuilla www.ely-keskus.fi/web/ely/kuulutukset. Alueellisen ELY-keskuksen kuulutukset löytyvät valitsemalla alue Kaakkois-Suomi. Lisäksi ilmoitus kuulutuksesta julkaistaan Kouvolan kaupungin verkkosivuilla.

Päätös julkaistaan sähköisesti ympäristöhallinnon yhteisessä verkkopalvelussa www.ymparisto.fi/yva-paatokset/etela-karjala-ja-kymenlaakso

Päätös lähetetään tiedoksi sähköisesti lausunnonantajille.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Antti Puhalainen ja ratkaissut johtaja Visa Niittyniemi.

LISÄTIEDOT

Ylitarkastaja Antti Puhalainen, etunimi.sukunimi(a)ely-keskus.fi, p. 0295 029 272

LIITTEET

Valitusosoitus

JAKELU

Hankkeesta vastaava

TIEDOKSI

Lausunnon antaneet viranomaiset

Liite elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön hankkeesta vastaava saa hakea muutosta valittamalla. Kirjallisesti tehtävä valitus on osoitettava Itä-Suomen hallinto-oikeudelle. Tähän päätökseen eivät muut tahot saa hakea muutosta valittamalla. (YVA-laki 37§ 2 mom.)

Valitusaika

Valitusaika on 30 päivää siitä, kun tämä päätös on saatu tiedoksi. Tiedoksisaantipäivää ei lueta määräaikaan. Kirjeen katsotaan tulleen tiedoksi seitsemäntenä päivänä kirjeen päiväyksestä, sitä päivää kuitenkin mukaan lukematta. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Jos kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja osoite
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteilla muutosta vaaditaan sekä
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valituskirjelmä on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on mainittava myös tämän nimi ja osoite

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen päätös, johon muutosta haetaan alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiamiehen valtakirja. Asianajajan tai yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää.
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle

Valituksen toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava Itä-Suomen hallinto-oikeuden kirjaamoon. Lähettäjän vastuulla asiakirjat saadaan lähettää myös postitse tai lähetin välityksellä. Postiin asiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valittajalta peritään Itä-Suomen hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Itä-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite	Minna Canthin katu 64 (käynti Puistokadun puolelta) 70100 Kuopio
Postiosoite	PL 1744, 70101 Kuopio
Puhelin	029 56 42 500 (vaihde)
Faksi	029 56 42 501
Sähköposti:	ita-suomi.hao@oikeus.fi
Aukioloaika	klo 8.00–16.15

Tämä asiakirja KASELY/1035/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KASELY/1035/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Puhalainen Antti 24.02.2025 18:33

Ratkaisija Niittyniemi Visa 24.02.2025 19:21